

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้ตั้งเป้าหมายในการพัฒนาประเทศเพื่อให้หลุดพ้นจากประเทศด้อยพัฒนาภายในปี พ.ศ. 2565 และเพื่อก้าวไปสู่ระดับสากล และกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรม การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติมนุษย์ จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมาย ดังนั้นรัฐบาลจึงให้ความสำคัญต่อการศึกษาในการสร้างบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและทัศนคติเกี่ยวกับการศึกษาในด้าน คุณสมบัติศึกษา ปริญญาศึกษา พลศึกษา ศิลปศึกษา และแรงงานศึกษา เพื่อตอบสนองนโยบายกระทรวงศึกษาธิการและกีฬาได้มีการจัดสร้างแผนการปฏิบัติงานแห่งชาติการศึกษาเพื่อทุกคนซึ่งเน้นหนักให้นักเรียนทุกคนได้เข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนั้นมาตรฐานการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวจะต้องมีคุณภาพทั้งในด้านต่าง ๆ เช่น ห้องการศึกษาธิการและกีฬาเมือง แผนกศึกษาธิการ และกีฬาแขวง/นครหลวงและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาให้มีคุณภาพโดยได้รับทุนสนับสนุนจากทุนยูนิเซฟ (Unicef) ในโครงการโรงเรียนเด็ก ได้มีการนำไปเผยแพร่ให้ผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ผู้สอนในสถาบันสร้างครู และโรงเรียนประถมศึกษาของสถาบันสร้างครู ได้มีการพัฒนาฝีมือแนะนำในการจัดตั้งปฏิบัติและนำไปใช้ในปี พ.ศ. 2553

พร้อมทั้งนี้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนทุกคนให้ได้เรียนรู้เต็มขีดความสามารถของตนเอง เพื่อให้มีทักษะในการดำรงชีวิตที่สอดคล้องต่อความต้องการของสังคม มีสุขภาพแข็งแรง มีความรับผิดชอบต่อการเรียน และมีคุณสมบัติดี ได้แก่ ผู้ใหญ่รักใคร่ เอ็นดู รักเพื่อนพ้อง รักชาติ รักบ้านเกิดของตนเอง ปกป้องรักษา ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ รู้คุณค่าของการออกแรงงาน ปฏิบัติตามกฎหมาย ของโรงเรียนและกฎหมายบ้านเมืองอย่างเคร่งครัด โรงเรียนได้มีข้อกำหนดสำหรับนักเรียนในเบื้องต้นเกี่ยวกับคุณสมบัติที่ดี ดังนี้ 1) ให้เคารพนับถือผู้อาวุโส รักเพื่อน และทุกคนใน

ครอบครัว 2) รู้จักทักทาย รู้จักขบใจ 3) รู้จักความรับผิดชอบและมีความซื่อสัตย์ 4) มีความรักชาติและประเทศ 5) รู้จักวางแผนทรัพยากรของชาติ ดังนั้นการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จึงเป็นของทุกคนโดยทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ประชาชนผู้ปกครอง ภาครัฐ สมาคมผู้ปกครองและภาคเอกชน เป็นต้น ในการปฏิรูปการศึกษา รัฐธรรมนูญแห่งชาติ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเกี่ยวกับการเอกภาพหมายความว่า ด้วยการศึกษ กส. 2550 เลขที่ 04/สพช. ว่าด้วยพลเมืองของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวทุกคนจะต้องได้รับการศึกษาอายุตั้งแต่ 6-10 ปี โดยให้โรงเรียนทั้งภาครัฐและเอกชนจัดการศึกษาภาคบังคับ ให้ทุกหน่วยงานของภาครัฐและสังคมเป็นตัวแทนในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่เข้ารับการศึกษในภาคบังคับของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอย่างทั่วถึง (กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา, มิถุนายน, 2555)

ปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันคือ ระบบคุณค่าที่ตึงทึงในอดีตเริ่มเสื่อมถอยลง โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน ทั้งเรื่องจิตสำนึกสาธารณะ (Public Mind หรือ Public Consciousness หรือ Public Spirit หรือ Public Concern หรือ Publicness) ความเอื้ออาทร การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันทัศนคติ ความเชื่อและพฤติกรรมอันขาดจิตสำนึกที่ดีเหล่านี้ฝังลึกในจิตใจคนมาโดยตลอดและจะทวีความรุนแรงของปัญหามากขึ้นอย่างต่อเนื่อง พบว่า เด็กนักเรียนมีการขาดความรับผิดชอบในหลาย ๆ ด้านด้วยกัน ได้แก่ การเข้าเรียนไม่ตรงเวลา การนั่งงานอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนขึ้นมาทำขณะครูสอน ส่งงานไม่ทันภายในเวลาที่กำหนด ไม่นำอุปกรณ์การเรียนมาตามที่ได้รับมอบหมาย ขอบพูดคุยกันเวลาครูสอน การไม่ติดตามงานและแก้ไขงานให้ถูกต้อง พฤติกรรมเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียน ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียน และทำให้เกิดปัญหาตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาต่อตนเอง คือ เรียนไม่บรรลุผลสำเร็จตามที่มุ่งหวังเอาไว้ และยังเป็นปัญหาในครอบครัวอีกด้วย จึงควรปลูกฝังและสนับสนุนให้นักเรียนมีความรับผิดชอบสูงขึ้นในฐานะพระภิกษุผู้วิจัยเห็นว่าหลักธรรมทางพุทธศาสนาสามารถนำมาใช้พัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนได้ ดังนั้น หลักธรรมที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ได้แก่ หลักอริยบท 4 ซึ่งประกอบด้วย ฉันทะ คือ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น วิริยะ คือ ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น จิตตะ คือ การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น วิมังสา คือ การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น เพราะเป็นธรรมะที่ทำให้ประสบความสำเร็จ กล่าวคือ ถ้าบุคคลใดมีฉันทะ มีความพยายาม ตั้งอยู่ในความเพียร ประครองจิตตัวเอง

ให้อยู่กับหน้าที่ มีความมุ่งมั่น เพื่อสิ่งที่ทำ เมื่อทำให้เต็มที่แล้ว บุคคลนั้นย่อมประสบผลสำเร็จ (พระจรัสศักดิ์ บุญฤทธิ, 2554, หน้า 1) และยังพบว่า นักเรียนขาดจิตสำนึกสาธารณะ ขาดการทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น ส่วนเด็กเรียนไม่เก่ง พยายามทำพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ เพื่อสร้างพื้นที่ให้ตัวเอง ซึ่งอาจไปหมกมุ่นกับอบายมุข สูบบุหรี่ ทั้งเด็กเรียนเก่งและเรียนไม่เก่ง ขาดจิตสำนึกสาธารณะ ขาดศีลธรรม และขาดรากฐานประชาธิปไตย มีแนวโน้มไปในทางซีเกียจ ซีโงง และซีไอซีอีจฉฉา ทั้งหมดไม่ใช่เด็กผิด แต่เป็นผลผลิตของการจัดการศึกษาที่ไม่มีพลังพอที่จะสามารถสร้างจิตสาธารณะได้ การจัดการเรียนรู้ไม่ควรเน้นตำราเป็นตัวตั้ง ไม่ควรสอนแต่ในหนังสือโดยที่ไม่ได้ไปเรียนรู้ชีวิตของคนในชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม ควรลดการเรียนในตำราลงครึ่งหนึ่ง แล้วเรียนรู้ร่วมกับคนในสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของศีลธรรม และเป็นรากฐานของประชาธิปไตย (ประเวศ วะสี, 2549, หน้า 22)

โรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 บ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา โดยนำพระภิกษุเข้ามาเป็นครูพระสอนในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน และยังเป็นกำลังเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรในสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนในฐานะเป็นผู้อบรมสั่งสอน ผู้จัดการเรียนรู้ มีที่ปรึกษา มีที่พึ่งทางหลักพระพุทธศาสนา จะได้เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตน พร้อมทั้งจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาได้เป็นอย่างดี (กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา, 2547, หน้า 103) แต่อย่างไรก็ตามจากสภาพการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า สภาพปัญหาที่นักเรียนในปัจจุบันที่กล้าคิด กล้าทำ มากกว่าอดีต แต่ปัจจุบันการปลูกฝังจิตสาธารณะแก่เยาวชนยังไม่ได้ผล ไม่ได้เกิดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในตัวผู้เรียน และกำลังเป็นปัญหาคือ นักเรียนมีทักษะการคิดเชิงวิทยาศาสตร์มากกว่าการคิดในเชิงคุณธรรม จริยธรรม นักเรียน ดังนั้นการปลูกฝังพฤติกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะนั้นจึงต้องใช้วิธีการฝึกให้เด็กมีจิตสาธารณะในการตัดสินใจเลือกปฏิบัติ สอนให้นักเรียนรู้จักใช้หลักกสิยธรรม 4 มีคุณต่อผู้ประพฤติและเป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างไร การจะส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาจิตสาธารณะสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การให้ความรู้และ

วิธีการฝึกฝนให้สามารถใช้หลักอิทธิบาท 4 เช่น การใช้สถานการณ์จำลอง การใช้บทบาทสมมติ และการใช้เทคนิคแม่แบบ เป็นต้น อย่างไรก็ตามการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะของนักเรียนภายในโรงเรียนอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอ ยังต้องการการสนับสนุนให้ฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจิตสาธารณะแก่ผู้เรียน อิทธิบาท 4 ว่าเป็นมีความสำคัญยิ่งในการศึกษาเล่าเรียนไม่ว่าผู้เรียนจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ ทำให้ผู้ปฏิบัติมีความพอใจ มีความขยันขันแข็ง มีความเอาใจใส่ ใคร่ครวญในการเรียนอยู่เสมอ หากมีการปฏิบัติให้ครบถ้วนสมบูรณ์แล้วย่อมประสบความสำเร็จในการเรียนอย่างไรไม่เหลือวิสัย ในทางตรงกันข้ามถ้าไม่มีความพอใจ ใจไม่รักในการเรียนแล้ว ความเกียจคร้านก็ตามมา ความเอาใจใส่ก็ไม่มีความคิดตรึกตรองก็ไม่เกิดขึ้นในสิ่งนั้น ๆ แม้จะมีใครตักเตือนแนะนำสั่งสอนก็ไม่เชื่อฟัง ไม่ยอมทำตามกลายเป็นคนหัวดื้อ ปรากฏแต่ความล้มเหลว ทำอะไรก็ไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เป็นโทษของการขาดอิทธิบาท 4 นั่นเอง

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาต เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยดังกล่าวไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมจิตสาธารณะให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการส่งเสริมจิตสาธารณะแก่ผู้เรียน ทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาการในด้านอิทธิบาท ที่สูงขึ้น และสามารถใช้อิทธิบาท 4 ในการดำรงชีวิตประจำวัน เป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขตลอดไป

คำถามของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. สภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาต เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นอย่างไร
2. พัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาต เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นอย่างไร

3. การประเมินการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาต เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาต เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาต เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. เพื่อศึกษาการประเมินการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาต เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการวิจัย ดังนี้

1. ได้ทราบสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาต เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. ได้กิจกรรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาต เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สำหรับนำไปใช้ในการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาต เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว หรือนักเรียนโรงเรียนอื่นๆ ต่อไป

3. เป็นการใช้หลักกรรมสิทธิบาท 4 สำหรับนำไปประยุกต์ใช้
ในการเสริมสร้างคุณธรรมด้านอื่นๆ ให้กับนักเรียนหรือเยาวชนกลุ่มต่าง ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัย ดังนี้

1.1 ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนา

การเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักสิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7
โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาต เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว

1.2 การพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักสิทธิบาท 4

ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาต เมืองไชยบุรี
แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มี 3 กิจกรรม ประกอบด้วย

- 1) กิจกรรมสาธารณะเพื่อนช่วยเพื่อน 2) กิจกรรมเยาวชนรุ่นใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม และ
- 3) กิจกรรมจิตสาธารณะการดูแลความสะอาดชุมชนและโรงเรียน องค์ประกอบของ
กิจกรรม ประกอบด้วย ประกอบด้วย 1) ชื่อกิจกรรม 2) หลักการและเหตุผล
- 3) วัตถุประสงค์ของกิจกรรม 4) ตัวชี้วัด 5) กลุ่มเป้าหมาย 6) กระบวนการของกิจกรรม
และ 7) การวัดและประเมินผล

1.3 การประเมินการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักสิทธิบาท 4

ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาต เมืองไชยบุรี
แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2. ด้านกลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย แบ่งออกเป็น

3 กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

2.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและ

แนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักสิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7
โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาต เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐ

ประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 20 คน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครู จำนวน 2 คน ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 3 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน ตัวแทนจากองค์การศาสนา จำนวน 2 รูป เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จำนวน 2 คน และตัวแทนนักเรียน จำนวน 6 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 16 คน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครู จำนวน 2 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 2 คน ตัวแทนจากองค์การศาสนา จำนวน 2 รูป เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จำนวน 1 คน และตัวแทนนักเรียน จำนวน 6 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.3 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 14 คน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครู จำนวน 2 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 2 คน ตัวแทนจากองค์การศาสนา จำนวน 2 รูป และนักวิชาการ จำนวน 4 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ด้านสถานที่

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านสถานที่ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

4. ด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านระยะเวลาในการวิจัย ดังนี้

4.1 ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระหว่างเดือน มกราคม 2559 เป็นเวลา 1 เดือน

4.2 การพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2559 เป็นเวลา 1 เดือน

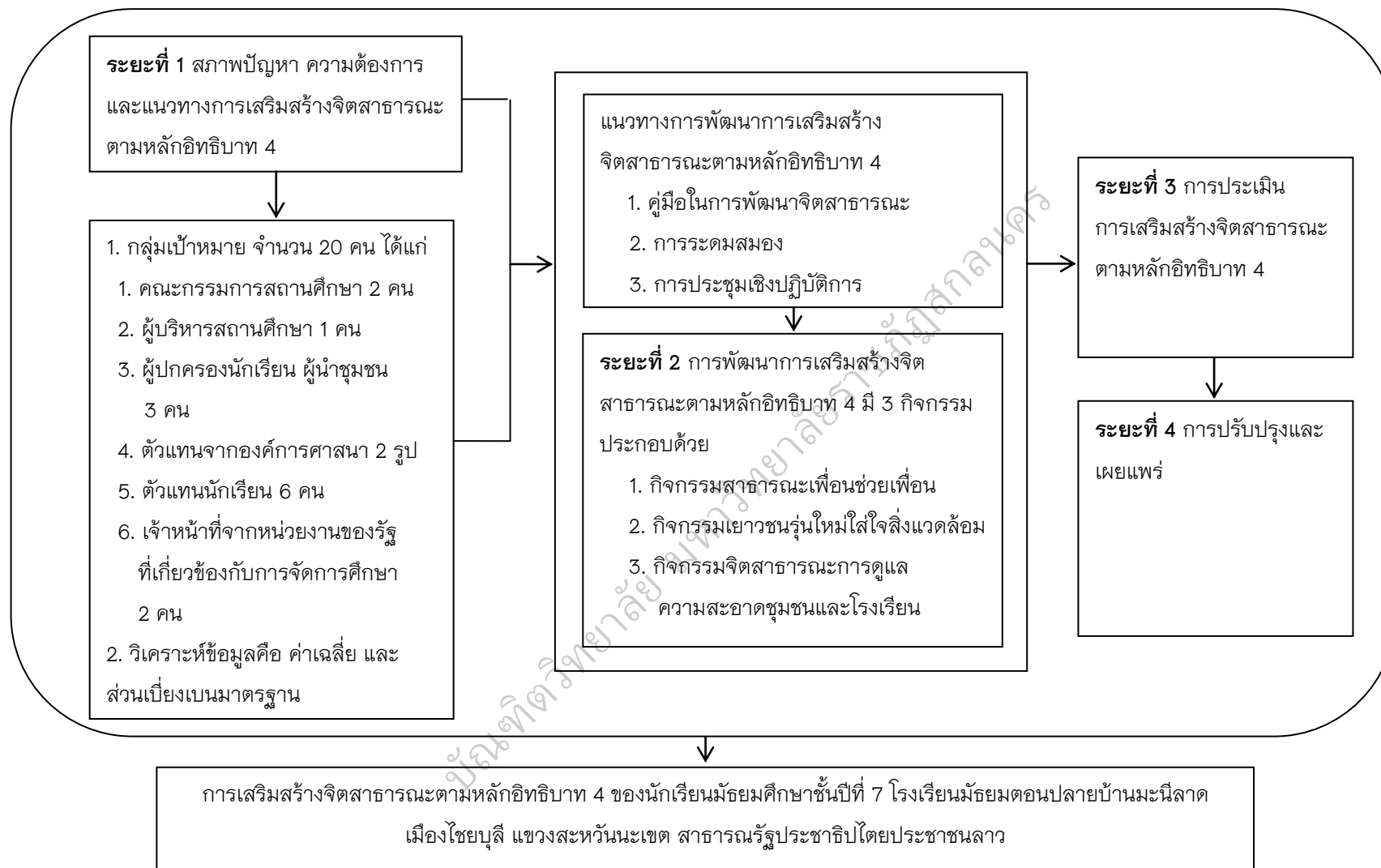
4.3 การประเมินการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระหว่างเดือน มีนาคม 2559 เป็นเวลา 1 เดือน

4.4 การปรับปรุงและเผยแพร่การเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระหว่างเดือน เมษายน 2559 เป็นเวลา 1 เดือน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 สภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ระยะที่ 2 การพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ระยะที่ 3 การประเมินการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 และระยะที่ 4 การปรับปรุงและเผยแพร่ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยเรื่องการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. การเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 หมายถึง แผนการหรือวิธีดำเนินงานอันชาญฉลาดที่มุ่งเน้นให้ดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มี 3 กิจกรรม ประกอบด้วย

1.1 กิจกรรมสาธารณะเพื่อนช่วยเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นสภาพจิตที่คำนึงถึงสังคมส่วนรวมเป็นสำคัญ โดยการเอาใจใส่ การช่วยเหลือของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1.2 กิจกรรมเยาวชนรุ่นใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม หมายถึง พฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นสภาพจิตที่คำนึงถึงสังคมส่วนรวมเป็นสำคัญที่อาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมในการรณรงค์ รักษาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1.3 กิจกรรมจิตสาธารณะการดูแลความสะอาดชุมชนและโรงเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นสภาพจิตที่คำนึงถึงสังคมส่วนรวมเป็นสำคัญ ในการร่วมทำกิจกรรมการทำความสะอาดชุมชนและโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยมตอนปลายบ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2. แนวทางการพัฒนาการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอิทธิบาท 4 หมายถึง การดำเนินงานของนักเรียนในรูปแบบ ได้แก่ การจัดทำคู่มือในการพัฒนา

การระดมสมอง และการประชุมเชิงปฏิบัติการของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 7 โรงเรียนมัธยม
ตอนปลายบ้านมะนิลาต เมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน
ลาว

3. อิทธิบาท 4 หมายถึง ฉันทะ คือ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น 2) วิริยะ คือ ความ
เพียรพยายามทำในสิ่งนั้น 3) จิตตะ คือ การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น และ 4) วิมังสา คือ การ
พิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์